

Arta în România între anii 1945–2000

O analiză din perspectiva
prezentului

Coordonatori: Călin Dan, Iosif Király, Anca Oroveanu, Magda Radu

Mădălina Brașoveanu
Irina Cărăbaș
Adriana Copaciu
Mirela Duculescu
Simona Dumitriu
Celia Ghyka
Bogdan Iacob
Cristian Nae
Olivia Nițiș
Adriana Oprea
Veda Popovici
Magda Predescu
Magda Radu
Mara Rațiu
Irina Tulbure

Coordonatori: Călin Dan, Iosif Király, Anca Oroveanu, Magda Radu
Autori: Mădălina Brașoveanu, Irina Cărăbaș, Adriana Copaciu,
Mirela Duculescu, Simona Dumitriu, Celia Ghyka, Bogdan Iacob, Cristian Nae,
Olivia Nițș, Adriana Oprea, Veda Popovici, Magda Predescu, Magda Radu,
Mara Rațiu, Irina Tulbure

Corectură: Lavinia Ivașcu
Design: Radu Manelici (Faber Studio)
DTP: Ioan Olteanu

Hârtie: Claro Bulk, Munken Pure
Caracter: Obiectiv
Producție: Fabrik
Tiraj: 500

Această publicație este rezultatul unui program de cercetare sprijinit de
Fundația Getty în cadrul Colegiului Noua Europă în intervalul 2009–2013.
Publicația a fost inițiată de Colegiul Noua Europă/Fundația Noua Europă,
București, în parteneriat cu Editura UNArte a Universității Naționale de Arte
din București și cu Muzeul Național de Artă Contemporană, București.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Arta în România între anii 1945–2000: o analiză din perspectiva prezentului/

Mădălina Brașoveanu, Irina Cărăbaș, Adriana Copaciu, ...;

coord.: Călin Dan, Iosif Király, Anca Oroveanu, Magda Radu. –

București: Editura UNArte, 2016

Conține bibliografie

ISBN 978-606-720-061-4

I. Brașoveanu, Mădălina
II. Cărăbaș, Irina
III. Copaciu, Adriana
IV. Dan, Călin (coord.)
V. Király, Iosif (coord.)
VI. Oroveanu, Anca (coord.)
VII. Radu, Magda (coord.)
7(498)

Publicată de: Fundația Noua Europă, București/Editura UNArte, București/
MNAC, București

www.nec.ro

www.unarte.org

www.mnac.ro

© București 2016, Fundația Noua Europă, autorii, coordonatorii

Proiect editorial co-finanțat de AFCN

Proiectul nu reprezintă în mod necesar poziția Administrației Fondului Cultural
Național. AFCN nu este responsabilă de conținutul proiectului sau de modul
în care rezultatele proiectului pot fi folosite. Acestea sunt în întregime
responsabilitatea beneficiarului finanțării.

Arta în România între anii 1945–2000

O analiză din perspectiva
prezentului

Coordonatori: Călin Dan, Iosif Király, Anca Oroveanu, Magda Radu

Mădălina Brașoveanu

Irina Cărăbaș

Adriana Copaciu

Mirela Duculescu

Simona Dumitriu

Celia Ghyka

Bogdan Iacob

Cristian Nae

Olivia Nițș

Adriana Oprea

Veda Popovici

Magda Predescu

Magda Radu

Mara Rațiu

Irina Tulbure

Fundația Noua Europă/Colegiul Noua Europă

Editura UNArte

MNAC

Mulțumiri

Datorăm, întâi de toate, mulțumirile noastre Fundației Getty, al cărei sprijin financiar a făcut posibil programul de burse de cercetare GE-NEC III, dedicat studiului artei românești în intervalul 1945–2000. Trebuie să subliniem că Fundația Getty nu a interferat în nici un fel cu modul în care programul a fost coordonat, însoțind sprijinul financiar printr-o atitudine în înalt grad colegială.

Dorim de asemenea să mulțumim invitaților români și străini ai acestui program, care au susținut la Colegiul Noua Europă (și uneori la alte instituții de învățământ și cercetare) conferințe și seminarii, ne-au asistat în selecția bursierilor și/sau au participat la întâlnirile cu bursierii acestui program: Edit András, Judit Angel, Horea Avram, Iara Boubnova, Magda Cârnci, Phil Collins, David Crowley, Ekaterina Degot, Ruxandra Demetrescu, Zoran Erić, Aleš Erjavec, Constantin Flondor, Anthony Gardner, Marian Mazzone, Dan Mihălițianu, Bojana Pejić, Ileana Pintilie, Andrei Pleșu, George Sabău, Marilena Preda Sânc, Decebal Scriba, Sven Spieker, Anca Vasiliu, Ioana Vlasu, Beat Wyss.

Mulțumiri se cuvin și artiștilor, criticilor și curatorilor stabiliți în străinătate, care au acceptat să stea de vorbă cu cercetătorii din acest program, între care Julian Mereuță Ț, Wanda Mihuleac, Decebal Scriba, Anca Vasiliu. Nu-i putem include pe toți aceia (în România sau înafara ei) care au fost contactați direct de bursieri, furnizându-le informații și mărturii și punându-le

generos la dispoziție documente importante pentru cercetarea lor (ei sunt, de altfel, menționați în texte), dar le adresăm (fie și în această formă imperfectă) mulțumirile noastre.

În fine, dorim să mulțumim persoanelor și instituțiilor care ne-au asistat în procurarea imaginilor pentru acest volum și ne-au acordat dreptul de reproducere. Între ei se numără Judit Angel, Pálma Baász, Matei Bejenaru, Călin Dan, Dinu Dumbrăvician, Károly Ferenczi, Constantin Flondor, Ion Grigorescu, Emil Huștiu, Elekes Károly, Iosif Király, Marcel Klamer, Károly Kovács, György Jovián, Mădălina Lascu, Wanda Mihuleac, Miklós Onucsán și Galeria Plan B, Dan Perjovschi, Lia Perjovschi, Decebal Scriba, László Ujvárossy, Anca Vasiliu, precum și

Biblioteca Academiei Române
Muzeul Național de Artă al României
Muzeul Național de Artă Contemporană, București
Muzeul Brăilei
Muzeul de Artă Brașov
Fototeca Muzeului Național de Artă Contemporană, București
Fototeca Institutului de Istoria Artei, București
Diateca Universității Naționale de Arte, București

6 Introducere

Călin Dan, Iosif Király, Anca Oroveanu

- 11 **Apelul pentru candidaturi al programului GE-NEC III, 2009: Arta în România între anii 1945–2000. O analiză din perspectiva prezentului**

I Arta românească între avangardă și realism socialist

- 14 **Anii '40–'60: de la arta angajată a suprarealismului la arta dirijată a realismului socialist**
Adriana Copaciu

- 36 **Avangarda românească în viața de dincolo.**
M.H. Maxy – pictor comunist
Irina Cărăbaș

II Arhitectură și design. De la stalinism la socialismul târziu

- 53 **Către o arhitectură a viitorului socialist.**
Mitur, propagandă și arhitectură în România perioadei staliniste
Irina Tulbure

- 71 **Preocupări privind designul în România socialistă (1969–1989): învățământul superior de design între teorie și practică**
Mirela Duculescu

III Oficial și alternativ în arta anilor '70–'90

- 93 **O contextualizare a lucrărilor timpurii ale lui Paul Neagu**
Magda Radu

- 111 **Spații de socializare și intervenții artistice în Cenaclul Tineretului din Oradea: câteva cazuri, mărturii și documente din primii ani**
Mădălina Brașoveanu

- 130 **Expoziția *Medium* – moment de sinteză a neo-avangardelor sub semnul post-conceptualismului**
Magda Predescu

- 143 **Politici ale corpului și mecanisme de putere în arta românească în perioada 1970–1990**
Olivia Nițîș

- 162 **Expoziții oficiale și alternative în arta românească a deceniilor '70–'90. Un exercițiu de călătorie în timp**
Simona Dumitriu

IV Practici discursive în câmpul artei între anii '60–'80

- 186 **Tipuri de discurs în critica de artă în revista *Arta (plastică)*, din anii '60 până la căderea regimului comunist**
Bogdan Iacob

- 202 **Postmodernismul și pictura. Aspecte ale problematicei postmoderne în discursul criticii de artă din anii '80 în România**
Adriana Oprea

- 217 **„Noi (nu) suntem Europa”. Identitate națională și artă în România regimului Ceaușescu**
Veda Popovici

V Anii '90. Artă publică, instituții și tendințe de critică instituțională

- 239 **Monumentul: între inflație memorială și poetica rememorării. România anilor '90**
Celia Ghyka

- 256 **Lumea artei contemporane în România postcomunistă: modele mentale, instituții și organizații**
Mara Rațiu

- 273 **Între discursul „tranziției” și cel al „normalității”. Tendințe de critică instituțională în arta românească a anilor nouăzeci**
Cristian Nae

- 296 **Scurte biografii ale autorilor**

- 298 **Referințe bibliografice**